

TALOUSNEUVOSTO

18.11.2015

Kokousmuistio 7/2015

Aika 18.11.2015 klo 8.00–9.30

Paikka Pääministerin virka-asunto Kesäranta

Läsnä Sipilä Juha, puheenjohtaja
Stubb Alexander, varapuheenjohtaja
Berner Anne
Fjäder Sture
Häkämies Jyri
Koskinen Jari
Lindström Jari
Lyly Lauri
Marttila Juha
Orpo Petteri
Palola Antti
Penttilä Risto E.J.
Rehn Olli
Anttonen Mika (at.)
Heinola Tauno (at.)
Hetemäki Martti (at.)
Lahtinen Markus (at.)
Lehtoranta Ari (at.)
Siilasmaa Risto (at.)
Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 8.00 ja totesi aiheena olevan *toimenpiteet yritysten investointien edistämiseksi*. Kokous on jatkoa lokakuussa käydylle keskustelulle investointien heikosta kehityksestä ja sen syistä. Yritysten edustajina avauspuheenvuorot käyttävät hallituksen puheenjohtaja Mika Anttonen (St1), Suomen maajohtaja Tauno Heinola (ABB), toimitusjohtaja Ari Lehtoranta (Nokian Renkaat) sekä hallituksen puheenjohtaja Risto Siilasmaa (Nokia ja F-Secure).

Pääministeri antoi lyhyen yhteenvedon lokakuun kokouksen keskeisimmistä havainnoista liittyen investointien viimeaikaiseen kehitykseen. Tänäpäin tarkoituksena on kuulla yritysten näkemyksiä sekä pohtia yhdessä konkreettisia toimia investointien edistämiseksi.

2 Miksi yritykset investoivat/eivät investoi Suomeen?

Risto Siilasmaa esitteli OECD:n aineistoon perustuvia havaintoja tuottavuuden ja työllisyyden kehityksestä eri sektoreilla parin viime vuosikymmenen aikana. Kehitys on viime vuosina ollut erityisen huolestuttavaa teollisuudessa, jossa sekä tuottavuus että työllisyys ovat supistuneet. Keskeisiä keinoja lisätä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena ovat työmarkkinoiden joustojen lisääminen muun muassa palkkaamista ja irtisanomista helpottamalla, uudelleen palkkaamisvelvoitteesta luopumalla sekä ulkomalaisten opiskelijoiden ja pakolaisten työllistämisen esteitä poistamalla.

Tauno Heinola totesi Suomen vahvuuksien monikansallisen yrityksen näkökulmasta liittyvän ennen muuta hyvään osaamiseen ja innovaatioihin sekä kilpailukykyiseen yritys-verotukseen. Heikkouksia ovat puolestaan pienet kotimarkkinat, työmarkkinoiden jäykkyys ja korkea kustannustaso. Suomessa tehdään vain tuotekehitykseen kytkeytyvää perustuotantoa. Ylimääräinen ja liikuteltavissa oleva työ sijoittuu muualle tyypillisesti itäisen Euroopan maihin, jotka ovat tässä suhteessa Suomen kilpailijamaita. Innovaatioihin ja digitalisaatioon panostaminen eri toimijoiden yhteistyönä on tärkeää.

Ari Lehtoranta totesi työvoimakustannusten ja työvoiman käyttöön liittyvien joustomahdollisuuksien näyttelevän merkittävää osaa Nokian Renkaiden investointien sijoittumisessa. Uusien käytäntöjen omaksuminen työajan joustoissa voisi olla Suomelle kilpailuvaltti. Myös rengasalalla tuotekehittely pitää osan tuotannosta Suomessa, mutta massatuotannon osalta sekä Venäjä että Pohjois-Amerikka ovat houkuttelevampia vaihtoehtoja erityisesti alempien työvoimakustannusten vuoksi.

Mika Anttonen totesi, etteivät monikansalliset yritykset voi päätöksiä tehdessään arvottaa suomalaista hyvinvointivaltiota ja näkevät sen lähinnä globaalisti melko poikkeuksellisenä kustannusrasitteena. Julkisia varoja tulisi käyttää taiten ja keskittää riittävästi, jotta näkyviä ja ulkomaalaisiakin toimijoita houkuttelevia vaikutuksia saataisiin aikaan. Rahoituksen saaminen innovatiivisiin ja riskialttiisiin kohteisiin on edelleen vaikeaa ja voisi hyötyä kohtuullisista tukitoimista. Lupaprosessit sekä kansallisella että EU-tasolla vievät kohtuuttoman paljon aikaa.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Suomi on tähän saakka hyötynyt maineestaan vakaan talouden maana – nyt tilanne on muuttunut ja Suomi on ”Euroopan sairas mies”. Investointien houkuttelevuuden palauttaminen edellyttää kokonaisremonttia, jossa talouden kaikki osa-alueet yritysten kannattavuudesta hyvinvointipalveluiden tuottamiseen käydään läpi ja kilpailukyky turvataan.
- Ongelmatilanteissa pelkkä vakaus ei riitä, vaan tarvitaan myös ketteryyttä ja kykyä ratkoa ongelmia. Keskeinen edellytys tälle on eri osapuolten välinen luottamus.
- Positiivisuutta ja optimismia tarvitaan, mutta sen on rakennettava tosiasiat tunnustavalle ongelmanratkaisulle ja sitä seuraaville ”pienille voitoille”.
- On hälyttävää, että jotkut kansainväliset yritykset näkevät Suomessa sijaitsevat toiminnot riippakivenä, joka voi jopa alentaa yrityksen nettoarvoa.
- Työntekijöiden osaamisen ylläpito ja päivittäminen korostuvat teknologian kehittyessä. Tämän rahoittamiseen olisi hyvä kehittää konkreettisia malleja esim. varausmahdollisuuksien kautta.
- Työmarkkinoiden neuvottelupöydällä on parhaillaan useita joustavuutta lisääviä elementtejä. Parantamisen varaa on erityisesti palkkajoustavuuden osalta.
- Osana norminpurkutalkoita hallitus on ryhtynyt toimiin investointipäätöksen läpäisseiden hankkeiden lupakäsittelyn nopeuttamiseksi ja siitä on jo olemassa positiivisiakin esimerkkejä.
- Team Finland -työ on toiminut toistaiseksi paremmin ulkomailla kuin kotimaassa. Palveluita pyritään kuitenkin jatkuvasti kehittämään.
- Julkinen sektori voi mm. tietoliikenneyhteyksiä parantavien investointien ja työvoiman liikkuvuutta edistävän asuntopolitiikan avulla edistää myös yksityisiä investointeja.

- Metsäalan "uusi tuleminen" on esimerkki siitä, miten eri osapuolten yhteisellä ja määrätietoisella panostuksella yritystoiminnan edellytyksiä on saatu olennaisesti parannettua.
- Turvallinen toimintaympäristö on perinteisesti ollut yksi Suomen valtteja myös investointikohteena. Euroopan viime aikojen tapahtumat ovat tältä osin jossain määrin heijastuneet myös Suomen asemaan. Kasvavan maahanmuuton hallittu integraatio on jatkossa keskeinen osa kilpailukykyä.
- Lähikuukaudet ovat äärimmäisen tärkeä koetinkivi, jossa punnitaan suomalainen sekä päätöksentekokyky että keskinäinen luottamus. Hallituksella ja järjestöillä on omat selkeät tavoitteensa, joiden saavuttamista yritysten vastuunkanto voi omalta osaltaan helpottaa. Mikäli tässä onnistutaan, tulevaisuus näyttää jo selvästi valoisammalta ja pohja optimismille on rakennettu.

4 Kokouksen päättäminen

Talousneuvoston joulukuun kokous pidetään keskiviikkona 9.12.2015 klo 8.00. Aiheena on ilmastopolitiikka. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.35.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri